

APSTIPRINĀTS
ar Izglītības un zinātnes ministrijas
2006.gada 17.marta
rīkojumu Nr. 185

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs PS 0341

Profesija

Guļbūves ēku celtnieks

Kvalifikācijas līmenis

2

Nodarbinātības apraksts

Guļbūves ēku celtnieks strādā amatniecības uzņēmumos un būvfirmās, būvējot guļbūves un mazās arhitektūras formas. Darbība saistīta ar apaļkoka konstrukciju izgatavošanu un pielietojamo mehānismu, instrumentu, dažādu ierīču izmantošanu un apkopi. Viņš orientējas guļbūves celtniecības tehnoloģiskajos procesos un darba metodēs.

Guļbūves ēku celtnieks veic guļbaļķu atlasī atbilstoši projektam un pirmapstrādi, izbūvē vainagus ar dažādu pakšu veidiem, izpilda būvkoku stīķēšanu, vainagu tapošanu, numurēšanu, izjaukšanu un salikšanu. Viņš izbūvē ēkas stāvus, starpsienas, griestus un vienkāršas grīdas, veic sienu un grīdu siltināšanas darbus, uzstāda logu un durvju blokus un veic ēkas būvelementu konservācijas darbus.

Guļbūves ēku celtnieks prot lasīt darba rasējumus, veidot darba skices, orientējas darbu tehnoloģiskajā procesā un spēj novērtēt situāciju un savu darbu, ievērojot darba drošības tehnikas noteikumus, ugunsdrošību un elektrodrošību.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Organizēt savu darba vietu guļbūves izbūvei.	1.1. Sagatavot un uzstādīt drošam un kvalitatīvam darbam nepieciešamās palīgierīces. 1.2. Izvēlēties, pārbaudīt un sagatavot darbam instrumentus un mehānismus. 1.3. Veikt instrumentu ikdienas apkopi. 1.4. Ievērot materiālu novietošanas un uzglabāšanas prasības. 1.5. Ikdienā pēc darba sakārtot darba vietu.
2. Sagatavot celtniecības darbu izpildei nepieciešamos materiālus.	2.1. Aprēķināt būvei nepieciešamo būvķoku un citu materiālu daudzumu atbilstoši projekta rasējumiem. 2.2. Izvērtēt un atlasīt būvei izmantojamās balķus atbilstoši projekta prasībām. 2.3. Aprēķināt guļbalķu sēšanos. 2.4. Veikt būvbalķu pirmapstrādi, sagatavojot tos iebūvei ēkā.
3. Būvēt guļbūvi.	3.1. Nospraust un izbūvēt vienkāršus vai pagaidu pamatus. 3.2. Veikt pamatu hidroizolāciju. 3.3. Apstrādāt guļbalķus izveidojot kaķējumu, notēsumu, iecirtumu u. C. 3.4. Veikt nepieciešamo būvķoku stīķēšanu jeb metināšanu. 3.5. Sagatavot būvbalķus dažādu pakšu izbūvei. 3.6. Izveidot koka rāmi un piestiprināt pie pamata. 3.7. Sagatavot balķus pirmā vainaga stūru savienojumu izveidošanai un veikt pirmā vainaga balķu salāgošanu un nostiprināšanu uz pamatiem. 3.8. Veidot krusta, apaļo sedlu un dzegulpakšu stūru savienojumus. 3.9. Sagatavot otrā un pārējo vainagu izbūves balķus. 3.10. Izbūvēt ēkas stāvu, sastiprināt vainagus ar tapām. 3.11. Izbūvēt starpsienas veicot to sajūgumu ar ārsienām. 3.12. Izbūvēt logu un durvju ailas. 3.13. Sanumurēt sienu balķus un demontēt tos. 3.14. Enkurot un salikt guļbūvi uz jauniem pamatiem tās pastāvīgās atrašanās vietā. 3.15. Veikt guļbūves balķu pakojumu (siltināšanu). 3.16. Iebūvēt pārseguma sijas, līmeņot sijas. 3.17. Veikt griestu izbūvi un siltināšanu.
4. Izbūvēt vienkārša jumta konstrukcija.	4.1. Izbūvēt divslīpu jumta konstrukciju. 4.2. Izgatavot spāres un nostiprināt tās uz spārtura.
5. Izpildīt guļbūves iekšējās un ārējās apdares darbus.	5.1. Veikt pakšu apstrādes darbus. 5.2. Montēt slīdošās sienas. 5.3. Sagatavot atbilstošas koncentrācijas konservācijas šķīdumu un apstrādāt ar to guļbūvi. 5.4. Siltināt guļbūves ēku.
6. Novērtēt sava darba izpildes kvalitāti.	6.1. Novērtēt izmēru atbilstību projektam, rasējumiem, skicēm. 6.2. Novērtēt virsmu apstrādes, apdares klājumu un savienojumu kvalitāti. 6.3. Novērtēt savu darbu tā izpildes procesā un novērst pieļautās kļūdas un nepilnības. 6.4. Pielietot guļbūves principus citu koka izstrādājumu izgatavošanā.
7. Ievērot darba un vides aizsardzības noteikumus.	7.1. Strādāt pielietojot drošus un ergonomiskus darba paņēmienus. 7.2. Izmantot individuālos darba aizsardzības līdzekļus. 7.3. Pieņemt konkrētus lēmumus un prasmīgi rīkoties nelaimes gadījumos

nepieļaut vides piesārņošanu.

Īpašie faktori, kas raksturo darba vidi

Organizatoriskie faktori – darbs veicams patstāvīgi vai darba grupā.

Fizikālie faktori – darbs pakļauts klimatiskajiem apstākļiem, saistīts ar troksni, paaugstinātu putekļu daudzumu gaisā, vibrācijām.

Ķīmiskie faktori – saskare ar koksnes konservācijas materiāliem, degvielām un smērvielām, izplūdes gāzēm.

Īpašas prasības uzdevumu veikšanai

Darba veikšana augstumā.

Prasmes

Kopīgās prasmes nozarē	Specifiskās prasmes profesijā	Vispārējās prasmes/spējas
<ul style="list-style-type: none"> Izprast darba likumdošanas pamatus attiecībā darbiniekam ar darba devēju. Orientēties celtniecības projektos un rasējumos. Izprast ēku konstruktīvos un arhitektoniskos elementus. Ievērot būvniecību reglamentējošās normas būvdarbu izpildē. Pielietot būvniecības terminoloģiju. Veikt uzmērījumus un izgatavot darba skices. Pazīt Latvijā būvniecībā izmantojamās koku sugas, orientēties to īpašībās un pielietojumā. Izprast koksnes īpašības, uzbūvi un vainas. Izvērtēt koksnes un kokmateriālu kvalitāti. Izvēlēties un atlasīt būvdarbu veikšanai atbilstošu materiālu un to racionāli izmantot. Ievērot kokmateriālu uzglabāšanas un žāvēšanas principus. Veikt uzmērījumus un izgatavot darba skices. Pielietot atbilstošus instrumentus, palīgiekārtas un ierīces. Sagatavot darbam un strādāt ar rokas instrumentiem, palīgiekārtām un iekārtām, uzturot tos darba kārtībā un novēršot nelielus bojājumus. Ievērot darbu tehnoloģisko secību. Strādāt ar mērinstrumentiem, lai kontrolētu veicamā darba kvalitāti tā 	<ul style="list-style-type: none"> Iekārtot darba vietu guļbūves izbūvei. Izgatavot un uzstādīt nepieciešamās palīgiekārtas celtniecības darbu veikšanai. Izvērtēt un atlasīt būvei nepieciešamos baļķus atbilstoši būvprojekta prasībām, novērtējot koksni un tās bojājumu (vainu) pieļaujāmību būvkokos. Uzmērīt būvkokus un noteikt to tilpumu. Apstrādāt būvbaļķus ar rokas darba rīkiem, motorinstrumentiem un elektroinstrumentiem, sagatavojot tos iebūvei ēkā. Pielietot dažādus celšanas mehānismus, aprīkojumu un citas palīgiekārtas būvbaļķu sagatavošanā un ēku celtniecības procesā. Izveidot guļbūvei nepieciešamās koka konstrukcijas, izmantojot atbilstošus būvkoku savienojumu veidus. Nospraust pagaidu pamatus, izveidot un nolīmeņot tos. Izbūvēt pirmo vainagu ar četrpaku veidiem (krusta, apaļo, dzeguļu un sedlu). Veikt guļbaļķu mājas stāvu izbūvi. 	<ul style="list-style-type: none"> Komunicēties (verbāli, rakstveidā). Plānot un organizēt savu darbu un darba vietu. Strādāt darba grupā un patstāvīgi. Risināt problēmsituācija s darba procesā. Kontrolēt sava darba kvalitāti. Komunicēties ar darba devēju, kolēģiem un klientiem. Orientēties tehniskajā informācijā un literatūrā. Ievērot vides kultūras pamatprincipus. Ievērot darba drošību, pielietojot nepieciešamos aizsarglīdzekļus.

<p>izpildes gaitā.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizēt darba vietu un veikt darbus atbilstoši darba drošības, ugunsdrošības un elektrodrošības noteikumiem. • Ievērot darba drošības, elektrodrošības un ugunsdrošības prasības organizējot darba vietu, izpildot būvniecības darbus un izmantojot dažādus instrumentus un ierīces. • Pareizi rīkoties negadījumā un sniegt palīdzību cietušajam. • Ievērot vides aizsardzības noteikumus. • Apzināt un izmantot būvdarbu tehnisko literatūru. 	<ul style="list-style-type: none"> • Novērtēt koksnes rukuma, raukuma, briešanas un deformāciju rašanās iespējas. • Aprēķināt baļķu sēšanos. • Izpildīt sienas baļķu vainagu tapošanas, numurēšanas un izjaukšanas darbus. • Izbūvēt logu un durvju ailas. • Izbūvēt starpsienas un sajūgt tās ar ārsienām. • Izbūvēt slīdošās sienas. • Uzstādīt logu un durvju blokus. • Siltināt guļbūves ēkas sienas, durvis, logus ar dažādiem materiāliem. • Izpildīt vienkāršas darba skices. 	
--	---	--

Zināšanas

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	Priekšstats	Izpratne	Pielietošana
Materiālmācība:			
• koku sugas un to izmantošana būvniecībā,			
• koksnes uzbūve,			
• koksnes fizikālās un mehāniskās īpašības,			
• koksnes vainas, kuras ietekmē būvkoku kvalitāti,			
• koksnes ekspluatācijas ilguma nodrošināšana guļbūves ēkās,			
• kokmateriālu žāvēšanas veidi un žāvēšanas noteikumi,			
• būvbaļķi un zāgmateriāli,			
• konservācijas materiāli,			
• pakojuma un siltināšanas materiāli,			
• jumta seguma materiāli.			
Projektēšanas pamati:			
• vispārējo būvnoteikumu pamatprasības,			
• būvnormatīvi, būvniecību reglamentējoši dokumenti,			
• galvenās būvprojektu daļas,			
• celtniecības rasējumu lasīšana,			
• ēku elementi rasējumos un to nosacītie apzīmējumi,			
• vienkāršu darba skicju izstrāde,			
• apaļkoku sortimentu uzmērīšana un tilpuma noteikšana.			
Būvniecības instrumenti un aprīkojums:			
• guļbūves ēku celtniecībā pielietojamie motorzāģi, dažādi rokas instrumenti ieskaitot elektroinstrumentus (zāģi, urbmašīnas, slīpmašīnas, frēzes u. c.), kā arī citas ierīces un aprīkojums; to izvēle, izmantošana un ekspluatācija,			
• mērinstrumenti,			

• sastatnes un to izbūve.			
Būvdarbu tehnoloģija:			
• būvniecības vēsture,			
• celtniecības darbu organizācija,			
• guļbūves ēku pamatu izbūve,			
• baļķu atlase un apstrāde pirms iebūves sienās,			
• būvkoku stīķēšana jeb metināšana,			
• guļbaļķu ēku sienas stūru savienojumu veidi, kaķējuma veidi,			
• stāva izbūve – pirmā, otrā un pārējo vainagu izbūve,			
• starpsienu izbūve un to sajūgums ar ārsienām,			
• slīdošās sienas un to izbūve,			
• logu un durvju ailu izbūve,			
• divslīpu jumtu konstrukcija,			
• bēniņu, mansarda un pažobeļu (drempeļa) izbūve,			
• koka kāpnes,			
• galvenie iekšējās un ārējās apdares darbi,			
• guļbūves ēku sienu, grīdas, jumta siltināšana,			
• komunikāciju (elektrība, ūdens, kanalizācija) izvietojuma principi ēkā.			
Darba un vides aizsardzība:			
• darba likumdošana un darba tiesību pamati,			
• darba aizsardzības pasākumi un faktori, kuri var ietekmēt nelaimes gadījuma raksturu un to novēršana,			
• darba drošība, ugunsdrošība un elektrodrošība,			
• ergonometrija,			
• vidi saudzējošs ražošanas process,			
• rīcība negadījuma vietā un pirmā palīdzības cietušajam.			

Profesijas standarta izstrādes grupa:

- A.Spaile – Ērgļu arodvidusskolas direktors;
L.Rublis – Ērgļu arodvidusskolas pieaugušo izglītības nodaļas vadītājs;
I.Vaniņa – Ērgļu arodvidusskolas metodiķe;
A.Rivars – Jaunaglonas arodvidusskolas direktora vietnieks mācību darbā;
V.Kazāks – Latvijas Amatniecības kameras presidents;
K.Apinis – LAK Namdaru biedrības vadītājs;
V.Vaivars – SIA “A-Koks” prezidents;
Ē.Zeidmanis – ZTC ražošanas ceha “Mežmaļi” direktors;
Ģ.Vītols – SIA “Super Bebris” direktors.

Profesijas standarta eksperti:

- A.Domkins – Latvijas Kokapstrādes uzņēmēju un eksportētāju asociācijas prezidents;
V.Līnis – Latvijas celtnieku arodbiedrības pārstāvis, sertificēts būvdarbu vadītājs, inženieris – celtnieks.

Konsultants:

- H.Kaukule – Profesionālās izglītības centra Izglītības un satura daļas vecākā eksperte.